

ĐỐI THOẠI, ĐỘC THOẠI VÀ ĐỘC THOẠI NỘI TÂM TRONG VĂN BẢN TỰ SỰ

Bài tập

1. Nối nội dung của ô bên phải với thuật ngữ ở ô bên trái sao cho phù hợp theo bảng dưới đây :

Thuật ngữ		Nội dung
Độc thoại nội tâm		<i>Hình thức đối đáp, trò chuyện giữa hai hoặc nhiều người. Trong văn bản, đối thoại được thể hiện bằng các gạch ngang ở đầu dòng ở đầu lời trao và lời đáp (mỗi lượt lời là một lần gạch ngang ở đầu dòng).</i>
Độc thoại		<i>Lời nói của một người nào đó hướng tới một ai đó trong tưởng tượng hoặc nói với chính mình. Trong văn bản, người độc thoại cắt thành lời và trước câu nói có gạch ngang ở đầu dòng.</i>
Đối thoại		<i>Lời nói của một người nào đó không nhắm vào một ai hoặc nói với chính mình. Trong văn bản, người độc thoại không cắt thành lời và trước câu nói không có gạch ngang ở đầu dòng.</i>

2. Hãy chỉ ra các hình thức đối thoại, độc thoại và độc thoại nội tâm trong đoạn văn sau :

Có người hỏi :

- Sao bảo làng Chợ Dầu tinh thần lấm cơ mà ?...

- Áy thế mà bây giờ đổ đốn ra thế đấy !

Ông Hai trả tiền nước, đứng dậy, chèm chẹp miệng, cười nhạt một tiếng, vươn vai nói to :

- Hà, nắng góm, về nào...

Ông lão vò vò đứng lảng ra chỗ khác, rồi đi thẳng. Tiếng cười nói xôn xao của đám người mới tản cư lên ấy vẫn dôi theo. Ông nghe rõ cái giọng chua lanh lanh của người đàn bà cho con bú :

- Cha tiên sư nhà chúng nó ! Đói khổ ăn cắp ăn trộm bắt được người ta còn thương. Cái giống Việt gian bán nước thì cứ cho mỗi đứa một nhát !

Ông Hai cúi gầm mặt xuống mà đi. Ông thoáng nghĩ đến mụ chủ nhà.

Về đến nhà, ông Hai ném vật ra giường, mấy đứa trẻ thấy bố hôm nay có vẻ khác, len lét đưa nhau ra đầu nhà chơi sầm chơi sụi với nhau.

Nhin lũ con, tủi thân, nước mắt ông lão cứ giàn ra. Chúng nó cũng là trẻ con làng Việt gian đấy ư ? Chúng nó cũng bị người ta rě rúng hắt hủi đấy ư ? Khốn nạn, bằng ấy tuổi đâu... Ông lão nắm chặt hai tay lại mà rít lên :

- Chúng bay ăn miếng cơm hay miếng gì vào mồm mà đi làm cái giống Việt gian bán nước để nhục nhã thế này.

(Kim Lân, *Làng*)

3. Dòng nào dưới đây diễn đạt khái quát nhất vai trò và tác dụng của các hình thức *đối thoại, độc thoại và độc thoại nội tâm* trong văn bản tự sự ?

A – Để khắc họa và thể hiện tính cách nhân vật một cách sâu sắc

B – Làm cho câu chuyện sinh động hơn

C – Bộc lộ được sự chuyển biến trong tâm lí nhân vật

D – Đi sâu vào miêu tả nội tâm nhân vật

4. Trong đoạn văn sau đây, nhà văn đã sử dụng hình thức đối thoại, độc thoại hay độc thoại nội tâm ? Phân tích tác dụng của hình thức đó.

Mãi khuya, bà Hai mới chống gối đứng dậy. Bà lặng lẽ xuống bếp châm lửa ngồi tính tiền hàng. Vẫn những tiền cua, tiền bún, tiền đồ, tiền kẹo... Vẫn cái giọng rì rầm, rì rầm thường ngày.

- Nay, thấy nó à.

Ông Hai nằm rũ ra ở trên giường không nói gì.

- Thấy nó ngủ rồi à ?

- Gì ?

Ông lão khẽ nhúc nhích.

- Tôi thấy người ta đồn...

Ông lão gắt lên :

- Biết rồi !

Bà Hai nín bất. Gian nhà lặng đi, hiu hắt.

(Kim Lân, *Làng*)

5. Viết một đoạn văn tự sự theo đề tài tự chọn, trong đó sử dụng cả hình thức đối thoại, độc thoại và độc thoại nội tâm.

Gợi ý làm bài

1. Xem lại phần *Ghi nhớ* trong bài *Đối thoại, độc thoại và độc thoại nội tâm trong văn bản tự sự* (Bài 13, *Ngữ văn 9*, tập một, trang 178) để có lựa chọn đúng.

2. Trong đoạn văn của Kim Lân có cả ba hình thức (đối thoại, độc thoại và độc thoại nội tâm). Muốn xác định được các hình thức đó, cần nắm vững nội dung các thuật ngữ đã nêu ở bài tập 1.

4. Đoạn trích đã được học trong truyện ngắn *Làng* của Kim Lân. Trước hết cần chú ý cuộc đối thoại diễn ra không bình thường giữa vợ chồng ông Hai. Có ba lượt lời trao (lời bà Hai), nhưng chỉ hai lời đáp. Lời thoại đầu của bà, ông Hai không đáp lại (*nằm rũ ra ở trên giường không nói gì*) ; câu hỏi thứ hai của bà Hai được ông (*khẽ nhúc nhích*) đáp bằng một câu hỏi lại bà với một tiếng (*Gì ?*). Lần thứ ba, ông cũng chỉ đáp lại lời bà bằng một câu cùt lùn (*hai tiếng*), giọng gắt lên (*Biết rồi !*). Tái hiện cuộc đối thoại này, tác giả đã làm nổi bật được tâm trạng chán chường, buồn bã, đau khổ và thất vọng của ông Hai trong cái đêm nghe tin làng mình theo giặc.